

Toespraak deputaten Kerkelijke eenheid GKV tot de Landelijke Vergadering NGK 2004

[H. ten Brinke]

Geliefde broeders,

Hartelijk dank dat we hier mogen zijn vanmiddag! En dat we iets tegen u mogen zeggen.

Uw Commissie voor Contact en Samenspreking meldt dat er in de verslagperiode veel veranderd is in de relatie met de GKV. Wij kunnen dat bevestigen. Zoals wij al berichtten aan onze synode van Zuidhorn: "In de loop van de gesprekken is het onderlinge vertrouwen tussen de gesprekspartners gegroeid. Er is een duidelijke wil om elkaar te begrijpen en elkaar te bereiken".

Vertrouwen

Het woord '*vertrouwen*' stond en staat centraal.

De gesprekken laten zich samenvatten onder de kopjes 'ruimte' en 'binding'. Waar we elkaar zo graag van willen overtuigen is: is er bij u, die de ruimte in de omgang met de belijdenis van de kerk koestert, ook wel echt een binding aan die belijdenis? En omgekeerd: is er bij u, die die binding aan de belijdenis zo belangrijk vindt, ook wel echt ruimte om die belijdenis op een nieuwe wijze te verwoorden?

Zijn dat anno 2004 nu wel de meest relevante onderwerpen? Zijn er niet meer urgente onderwerpen, waar we het samen over zouden kunnen en moeten hebben? Vragen als: 'hoe brengen we jongeren van nu bij Christus?'; 'hoe kunnen we het evangelie verwoorden in de Nederlandse samenleving van nu?'; 'hoe organiseren we het werk, incl. het ambtelijke werk, in de gemeenten?'; 'hoe reageren we als kerken op alternatieve samenlevingsvormen?'; enzovoort.

Misschien moeten we het onderscheid tussen 'urgent' en 'belangrijk' hier toepassen. Dat zulke vragen urgent zijn, zal niemand ontkennen. Dat je als kerken in de beantwoording van zulke vragen veel voor elkaar zou kunnen betekenen, laat zich ook sterk vermoeden.

Wat dan wel heel belangrijk is, is dat je elkaar *vertrouwt*. Omdat je van elkaar weet dat je op hetzelfde fundament staat. Het fundament van de Schrift. Zoals ook verwoord in de belijdenis van de kerk.

Over die fundamentele vragen spraken uw commissie en wij als deputaten. Dat lijkt minder urgent dan die andere vragen. Maar het is zeker niet minder belangrijk!

Schrift

Over de *Schrift* ging het, toen ons het verzoek bereikte om te reageren op het rapport van uw commissie 'Vrouwelijke ouderlingen en predikanten?'.

Zoals u hebt kunnen lezen, herkennen wij de vragen die in dat rapport aan de orde komen. Maar het antwoord waarvan die vragen worden voorzien kon ons niet overtuigen.

Het gaat hier om de fundamentele vraag: welke rol speelt de Schrift in beslissingen die wij als kerken moeten nemen in de context van vandaag? Wij zouden daarover graag samen met u verder doordenken en doorpraten. Vandaar onze dringende vraag aan u: wilt u samen met ons het gesprek hierover voortzetten in plaats van nu vergaande beslissingen te nemen?

Belijdenis

Over de *belijdenis* ging het in de diverse gesprekken tussen uw commissie en ons, rondom die thema's 'binding' en 'ruimte'.

Met blijdschap hebben wij de synode van Zuidhorn kunnen berichten -en het had de instemming van uw commissie- dat de broeders van de CCS de ruimte die zij nodig achten in de verwoording van de leer van het evangelie in voldoende mate aantreffen in het spreken van de vrijgemaakte deputaten. Zij constateerden dat er niet een binding is die boven Schrift en belijdenis uitgaat. Een belangrijke conclusie!

Daarmee lijkt de vraag van de NGK aan de GKV te zijn beantwoord (of er bij de GKV wel voldoende ruimte is), en rest nu alleen nog maar het antwoord van de NGK op de vraag van de GKV (of er bij de NGK wel voldoende binding is). U ziet, wij zijn voortvarend aan het werk geweest samen!

Landelijk - plaatselijk

Wat we landelijk, onder de zegen van de Here, bereiken, moet ten gunste zijn van de plaatselijke contacten. Omgekeerd is het wijs om als landelijke gesprekspartners te willen leren van wat er plaatselijk gebeurt.

Op plaatselijk niveau zijn de contacten tussen NGK-gemeenten en GKV-gemeenten toegenomen, vertelt het rapport van de CCS. Op zo'n 45 plaatsen zijn die contacten er, bleek uit een enquête die wij als deputaten Kerkelijke eenheid vorig jaar hebben gehouden. Op 21 plaatsen is inmiddels een gezamenlijke verklaring opgesteld.

Het aantal plaatsen waar de contacten hebben geleid tot wederzijdse erkenning is beduidend lager: acht op dit moment. Dat aantal is de laatste jaren niet echt toegenomen.

Waar het kon komen tot wederzijdse erkenning, heeft dat duidelijk te maken met het feit dat men elkaar gevonden heeft in een loyale binding aan de belijdenis van de kerk, incl. de nodige ruimte, en de manier waarop je kerkelijk omgaat met eventuele vragen die kunnen rijzen ten aanzien van die belijdenis.

Laten we landelijk willen leren van wat zo plaatselijk is bereikt!

De kerken en de leer

Hoe ga je er als *kerken* mee om wanneer iemand publiek iets belijdt wat in tegenspraak is met wat je als kerken samen belijdt?

Het is precies dat punt waarop we zijn uitgekomen in onze laatste serie gesprekken, over het thema 'Gods verkiezing'. Uw commissie heeft van die gesprekken verslag gedaan.

Het waren boeiende en opbouwende gesprekken. Het boek dat één van de bijdragen was aan de gesprekken liet op een paar niet onbelangrijke punten een ander geluid horen dan wat uw en onze kerken samen belijden. Dat was geen verrassing, of een eenzijdige beschuldiging door één van de gesprekspartners. De auteur had het zelf aangekondigd in een kranteninterview.

Het boeiende van het gesprek was, dat het echt een *gesprek* was. Waarin het niet ging om beschuldigen of stigmatiseren, maar om begrijpen en verder helpen. We hebben van elkaar geleerd! Waarbij het mogelijk bleek om vanaf een ingenomen gezichtspunt op te schuiven, in dit geval in de richting van de belijdenis. Zodat we aan het eind van het gesprek tegen elkaar konden zeggen: de verschillen die er gebleven zijn, zijn niet wezenlijk, en raken niet wat we als kerken samen belijden over Gods verkiezing.

Waarom sta ik zo uitvoerig stil bij dit gesprek?

Niet alleen omdat het inhoudelijk zo stimulerend was. Voor mij persoonlijk bij voorbeeld een stimulans om een serie preken begin over bijbelgedeelten die spreken over Gods verkiezend handelen.

Maar ook omdat ik zo precies de vraag kan aangeven die wij als deputaten namens onze kerken aan uw commissie gesteld hebben, en nu aan u stellen: zo'n gesprek, zou dat niet *kerkelijk* gevoerd moeten worden, binnen het kerkverband? Wat is het goed als je *als kerken* een conclusie kunt trekken als wij nu deden in dat gesprek. Wat is het belangrijk dat je als kerken zo'n conclusie met elkaar deelt. Nú is de winst van dat gesprek beperkt gebleven tot degenen die erbij aanwezig waren. Terwijl de belijdenis, waarover het ging, toch de belijdenis van de *kerken* is.

Het was voor onze kerken, bijeen in de synode van Zuidhorn, bemoedigend om te horen dat u in regioverband in gesprek wilde gaan over de vraag hoe u als kerken optimaal kunt zorgdragen voor de benodigde eenheid in de leer.

U had daarbij nadrukkelijk de bepaling opgenomen: "op een wijze die bij onze kerken past".

Onze kerken kennen niet de binding aan zo'n bepaling. Zij spraken uit: "We moeten bereid zijn van de Nederlands Gereformeerde Kerken te leren".

We denken dat uw commissie kan getuigen dat dat niet alleen maar woorden zijn geweest. Het is echt onze intentie, want wij menen niet de kerkelijke wijsheid in pacht te hebben.

Zou het zo kunnen zijn dat uw kerken ook iets van de onze kunnen leren als het gaat om de kerkelijke omgang met de binding aan de belijdenis van de kerk?

Wij denken aan wat uw commissie schrijft in haar algemene evaluatie, dat zij heeft gezien dat het feit dat de GKV hechten aan eenheid in de leer zich uit in een intensief kerkelijk gesprek.

Verlangen

Wij zien met verwachting uit naar het vervolg op deze regiogesprekken, tijdens deze Landelijke Vergadering.

Wij hopen, met wat u hier als Landelijke Vergadering met elkaar zult zeggen, met veel overtuigingskracht naar onze volgende synode te kunnen gaan, om echt te gaan samenspreken met het oog op herstel van eenheid.

Broeders, wij zien er naar uit om te zoeken naar herstel van de kerkelijke eenheid, op het fundament van de Schrift, verwoord in onze gemeenschappelijke belijdenis. En om, op grond van een gefundeerd vertrouwen, samen aan de slag te gaan met zoveel urgente vragen die én op uw én op onze kerken afkomen.

Uw commissie stelt dat er veel van zal afhangen of u in staat en bereid bent om betekenisvolle stappen te zetten in onze richting, zoals de vrijgemaakte kerken dat deden in uw richting. Dat is zo. Maar uiteindelijk gaat het er natuurlijk niet om of wij stappen weten te zetten naar elkaar. Maar of wij samen de weg weten te vinden naar de Here God – in ons belijden, in ons gebed, en in onze lofprijzing. In onze kerkdiensten, in onze theologiebeoefening, en in heel ons kerkelijk leven.

Wij zien uit naar zo'n vernieuwde eensgezindheid. We hopen van harte dat uw vergadering daaraan een bijdrage zal weten te geven.

Ik wens u, namens de Gereformeerde Kerken (vrijgemaakt), de wijsheid van Gods Geest toe bij uw beraadslagingen.